

Program finansira Evropska unija

Sažetak

IPA CBC PROGRAM BOSNA I HERCEGOVINA – CRNA GORA

2014 - 2020

IPA PROGRAM PREKOGRANIČNE SARADNJE
BOSNA I HERCEGOVINA - CRNA GORA

Popis kratica

BiH	Bosna i Hercegovina
CBC	Prekogranična saradnja
CfP	Poziv na dostavljanje projektnih prijedloga
CG	Crna Gora
DEI	Direkcija za evropske integracije
DEU	Delegacija Evropske unije
EC	Evropska komisija
EU	Evropska unija
IPA	Instrument za pretpristupnu pomoć
ZNO	Zajednički nadzorni odbor
ZTS	Zajednički tehnički sekretarijat
KEI	Kancelarija za evropske integracije Crne Gore
NVO	Nevladina organizacija
OS	Operativne strukture
SC	Specifični cilj
TP	Tematski prioriteti

Programski sažetak

Program prekogranične saradnje između Bosne i Hercegovine (BiH) i Crne Gore (CG) provodit će se u okviru Instrumenta za prepristupnu pomoć (IPA II). IPA II podržava prekograničnu saradnju s ciljem promicanja dobrosusjedskih odnosa, poticanje integracije u Uniju i promicanja društveno-ekonomskog razvoja.

Program IPA II CBC Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014-2020 je program teritorijalne saradnje razvijen i proveden u okviru politike proširenja Evropske unije. Ovo je nastavak na prethodnu programsку fazu, implementiranu u finansijskom periodu 2007-2013.

Cjelokupni programski cilj je: **Održivi razvoj u prekograničnom području između Bosne i Hercegovine i Crne Gore i promovira se kroz provođenje zajedničkih projekata, temeljenih na učinkovitom korištenju komparativnih prednosti programskog područja.**

Programsko područje

Programsko područje obuhvata ukupno 30.367,33 km². Sastoji se od 56 opština u Bosni i Hercegovini i pokriva 20.909,33 km². To predstavlja 38,51% teritorija zemlje. U Crnoj Gori, programsko područje pokriva 9.458 km² u 14 opština od kojih su 3 obalne, a 11 pripada sjeverozapadu zemlje, i sveukupno čine 67,2% teritorija.

Karta koja ilustrira prihvatljivo područje

Glavni nalazi

Područjem dominiraju planine i rijetko naseljena ruralna područja sa starijim stanovništvom. Ukupni nivo ekonomskog razvoja programskog područja niži je od odgovarajućih nacionalnih projekata. Ekonomiju karakterše prevladavanje poljoprivrede, primarne proizvodnje i poslovi/aktivnosti s niskom dodanom vrijednošću. Crna Gora je stvorila čvrstu osnovu za razvoj turističkog sektora u obalnim općinama. Bosna i Hercegovina zauzvrat ima relativno jaku turističku infrastrukturu u svojim većim gradovima, i u nekim zaštićenim planinskim područjima.

Glavni izazov cijelog područja je nedostatak mogućnosti zapošljavanja, posebno u ruralnim dijelovima, što je mnoge mlade ljude potaknulo da se presele u velike gradove ili potraže te mogućnosti u inostranstvu.

Planine i šume i dalje su važno ekološko bogatstvo područja, ali sve im više prijeti pretjerano rasparčane službe za odvoz smeća čija modernizacija zaostaje za tempom urbanizacije i industrijske aktivnosti.

Transportnoj infrastrukturi je potrebna sanacija i nadogradnja. Kako se rizici klimatskih promjena povećavaju, morat će se predviđjeti mjere otpornosti na klimu u bilo kojem od projekata obnove i nadogradnje. U programskom području postoje tri međunarodna aerodroma: Tivat, Mostar i Sarajevo.

Svi nivoi obrazovanja su dobro zastupljeni u programskom području.

Kulturne razlike i jezične barijere minimalne su zbog duge istorije dobre saradnje i međusobnih odnosa. Osim atraktivne obale i gradova, programsko područje obje zemlje nudi jedinstvene pejzaže, planine, šume, jezera, čiste rijeke, mineralne i termalne izvore, prirodne parkove i zaštićena područja i bogatu biološku raznolikost.

To je sve endogena imovina i potencijali koji se mogu dalje koristiti za jačanje ekonomskog rasta i socijalne kohezije. Uz zajedničko naslijeđe i nepostojanje jezičnih barijera, oni daju dobru osnovu za buduću ekonomsku i socijalnu saradnju između zajednica regije. Bez obzira na to, treba im se pristupiti i koristiti na održiv način kako bi se izbjegla prekomjerna eksploatacija i posljedična trauma u okolišu.

Tematski prioriteti

Tematski prioritet 1: Promocija zapošljavanja, mobilnost radne snage, socijalna i kulturna inkluzija preko granice

Nedostatak mogućnosti zapošljavanja jedna je od glavnih prijetnji programskega područja. To utiče na životni standard većine stanovništva i predstavlja ključni uzrok migracijskih tokova. Kratkotrajna poboljšanja nisu vjerovatna, a negativni učinci mogu se čak pogoršati – pogotovo za ranjive skupine i ruralnu populaciju.

Postoji potreba za finansijskom podrškom potencijalima kako bi se poboljšala zapošljivost i pristup tržištu rada. Povećano korišćenje obnovljivih izvora energije moglo bi kreirati „zelene“ poslove, a posebno u manjim zajednicama s malo mogućnosti zapošljavanja.

Specifični cilj 1.1: Pristup tržištu rada i okruženje za generisanje novih radnih mesta su unaprijeđeni

Specifični cilj ima za cilj jačanje uzajamne dostupnosti tržištu rada koje je prilično slično na obje strane granice. Najnovija dostignuća u području promicanja politika zapošljavanja bit će dodatno poboljšana i kapitalizirana, čime se poboljšavaju postojeće usluge i alati za podršku radnoj snazi. Promovirat će se usklađivanje i redovita razmjena podataka između dviju zemalja. Ovaj specifični cilj također ima zadatak da istakne izazove povezane sa održivošću preduzeća koja posluju u slabo naseljenim, izoliranim područjima.

Ciljne grupe: Predviđene ciljne skupine su nezaposleni pojedinci, potencijalni poduzetnici koji razmišljaju o osnivanju svog prvog posla u ruralnim područjima, iskusni poduzetnici koji su spremni proširiti svoje poslovanje i stvarati nove mogućnosti za zapošljavanje, te učenici u visokim obrazovnim ustanovama i stručnim školama.

Specifični cilj 1.2: Mogućnosti zapošljavanja i socijalno uključivanje ranjivih grupa su povećani

Pored poboljšanja pristupa tržištu rada, bit će više usmjerena i proaktivna podrška za poboljšanje pristupa tržištu rada i stvaranje novih mogućnosti zapošljavanja za ranjive skupine, uključujući žene, manjine, osobe s invaliditetom i dugoročno nezaposlene osobe iznad 50 godina godina starosti. Između ostalog, to će se postići raznolikim oblicima savjetovanja i direktnе podrške stvaranju socijalnih preduzeća i drugim inicijativama za stvaranje zaposlenja.

Tematski prioritet 2: Zaštita životne okoline, unaprjeđenje prilagođavanja i ublažavanja klimatskih promjena, sprječavanje i upravljanje rizikom

Iako bogato prirodnim resursima, programsko područje smatra se osjetljivim i izloženo je rizicima povezanim s klimatskim promjenama. Zagadenost je takođe razlog za ozbiljnu zabrinutost. Budući da se ovakve pojave ne zaustavljaju na granicama, prekogranična saradnja može biti od velike važnosti, posebno u pružanju podrške regionalnim i lokalnim upravama u poboljšanju planiranja i

operativnih kapaciteta koji se odnose na zaštitu životne sredine, klimatske promjene i upravljanje rizicima. Istovremeno, promotivne aktivnosti usmjerene ka stanovništvu na obje strane granice mogu povećati napore javnih institucija.

Specifični cilj 2.1: Upravljanje i energetska efikasnost lokalnih vodoopskrbnih sistema, sistema otpadnih voda i krutog otpada i zaštite životne okoline poboljšani su prekograničnom koordinacijom i zajedničkim aktivnostima

Upravljanje vodom i otpadom ključni je faktor u okviru zaštite okoliša. Iako opseg prekogranične saradnje ne dopušta velike infrastrukturne intervencije, blaže zajedničke akcije na regionalnom i lokalnom nivou mogu otvoriti put za veća ulaganja. U suštini, konkretni cilj teži ka poboljšanju ekoloških standarda područja dvostrukim pristupom institucijama i široj javnosti.

Ciljne grupe: Predvidene ciljne grupe su svi nivoi uprave u obje zemlje, posebno oni sektori i odjeli koji su odgovorni za planiranje zaštite okoliša, društveni partneri, volonterske organizacije / tijela civilnog društva i javna komunalna preduzeća uključena u opskrbu vodom, odvodenje otpadnih voda i krutog otpada.

Specifični cilj 2.2: Mjere prilagođavanja i ublažavanja klimatskih promjena, kao i mjere prevencija i upravljanja rizicima su poboljšane

Prirodni resursi su izloženi brojnim pritiscima i neslaganjima oko korištenja (između zaštite okoliša i industrije, poljoprivrede, urbanizacije i turizma). Dodatni pritisci se javljaju zbog rastućeg rizika od opasnosti na nacionalnom nivou. Prekogranična saradnja će unaprijediti kapacitete javnih uprava za sprečavanje i smanjenje uticaja prirodnih katastrofa u ovom području putem međusobne razmjene znanja, razvijanjem integrisanih alata i strategija, kao i pilotiranjem zajedničkih rješenja.

Ciljne grupe: Predvidene ciljne grupe su zaposlenici svih nivoa uprave u obje zemlje, posebno oni sektori i odjeli koji su odgovorni za upravljanje rizikom i volonterske organizacije / tijela koji se bave klimatskim promjenama, društveni partneri i civilno društvo.

Tematski prioritet 3: Podsticanje turizma, kulturne i prirodne baštine

Pravilno korištenje i unapređenje predjela, prirodnih resursa i kulturne baštine može doprinijeti otvaranju područja za održivi turizam, kao putu ekonomskog rasta.

Specific objective 3.1: Poboljšati kvalitet i raznolikost turističke ponude koja počiva na prirodnoj i kulturnoj baštini.

Namjera je pronaći načine razvoja kulturnih i prirodnih dobara u turističke resurse i proizvode, kako bi se poboljšala privlačnost za posjete i životnu sredinu. Ovaj specifični cilj teži pronaći ravnotežu između očuvanja i razvoja prirodnih i kulturnih resursa, pridajući posebnu pozornost ruralnim područjima koja su još uvijek marginalizirana od glavnih tokova posjetitelja.

Ciljne grupe: Posjetitelji i lokalno stanovništvo, sektorske firme i organizacije, organizacije koje rade na izradi atrakcija i organizacije koje imaju koristi od razvijenih atrakcija.

Tematski prioritet 4 – Technička pomoć

Specifični cilj: Efikasna, efektivna, transparentna i pravovremena provedba programa i podizanje svijesti.

Pregled tematskih prioriteta i specifičnih ciljeva Programa IPA II CBC Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014-2020

TP 1: Promocija zapošljavanja, mobilnost radne snage, socijalna i kulturna inkluzija preko granice

SC 1.1. Pristup tržištu rada i okruženje za generisanje novih radnih mesta su unaprijedeni

SC 1.2. Mogućnosti zapošljavanja i socijalno uključivanje ranjivih grupa su povećani

TP 2: Zaštita životne okoline, unaprjeđenje prilagođavanja i ublažavanja klimatskih promjena, sprječavanje i upravljanje rizikom

SC 2.1. Upravljanje i energetska efikasnost lokalnih vodoopskrbnih sistema, sistema otpadnih voda i krutog otpada i zaštite životne okoline poboljšani su prekograničnom koordinacijom i zajedničkim aktivnostima

SC 2.2. Mjere prilagođavanja i ublažavanja klimatskih promjena, kao i mjere prevencija i upravljanja rizicima su poboljšane

TP 3: Podsticanje turizma, kulturne i prirodne baštine

SC 3.1. Poboljšati kvalitet i raznolikost turističke ponude koja počiva na prirodnoj i kulturnoj baštini

Finansije

Okvirna izdvajanja po tematskim prioritetima za period 2014 - 2020 i procenat doprinosa Unije.

PRIORITETI	IPA II CBC Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014-2020			
	Doprinos Unije	Korisnik/ci ko-finansiranje	Ukupno finansiranje	Stopa doprinosa Unije
	(a)	(b)	(c) = (a)+(b)	(d) = (a)/(c)
1 - Promocija zapošljavanja, mobilnost radne snage, socijalna i kulturna inkluzija preko granice	2 100 000.00	370 588.23	2 470 588.23	85%
2 - Zaštita životne okoline, unaprjeđenje prilagođavanja i ublažavanja klimatskih promjena, sprječavanje i upravljanje rizikom	2 940 000.00	518 823.53	3 458 823.53	85%
3 - Podsticanje turizma, kulturne i prirodne baštine	2 520 000.00	444 705.88	2 964 705.88	85%
4 – Tehnička pomoć	840 000.00	0.00	840 000.00	100%
UKUPNI ZBIR	8 400 000.00	1 334 117.64	9 734 117.64	

